

Jornada d'homenatge a Josep Maria de Sagarra, en el cinquantenari de la seva mort, celebrada el 27 d'octubre de 2011 a l'Institut d'Estudis Catalans. — La Sala Prat de la Riba de la seu de l'Institut d'Estudis Catalans a Barcelona va acollir el 27 d'octubre de 2011 la Jornada d'homenatge a Josep Maria de Sagarra que la institució va organitzar en commemoració del cinquantenari de la seva mort i que coordinà Narcís Garolera, professor de la Universitat Pompeu Fabra. Fou un dia sencer de conferències i taules rodones, les quals han posat de manifest la importància de Sagarra en la literatura catalana i la feina que encara tenim pendent si volem reivindicar-ne l'obra i, sobretot, si volem estudiar-la.

L'obertura de la jornada anà a càrrec de Salvador Giner, president de l'IEC, el qual entre altres coses va recordar —amb alguna imprecisió, val a dir-ho— la relació de Sagarra amb la institució i més concretament amb la Secció Filològica. L'acte —digué Giner— es feia per honorar «un dels més grans escriptors del segle xx a Catalunya». La conferència inaugural anà a càrrec de Lluís Permanyer, el qual se centrà sobretot en aspectes biogràfics, i apuntà algunes anècdotes desconegudes. Entre elles va explicar diferents aspectes de la relació de Sagarra amb l'Institut d'Estudis Catalans, especialment en l'època de la clandestinitat. El seu repàs fou una aproximació íntima i personal a Sagarra, en la seva faceta d'escriptor i de periodista, però també com a home de món i com a autèntic «personatge» representatiu de tota una època. En destacà dos aspectes crucials: el compromís amb el país i amb el llenguatge. Segons Permanyer, Sagarra va ser «un vitalista total», «l'últim poeta popular de Catalunya» i un autèntic professional que va aconseguir viure de la ploma (i molt bé, per cert, afegí Permanyer).

Vingué després una taula rodona sobre l'obra literària de l'autor, moderada per Isidor Marí (president de la Secció Filològica) i amb intervencions de Jordi Malé (professor de la Universitat de Lleida), Carme Arnau (crítica literària), Miquel M. Gibert (professor de la Universitat Pompeu Fabra) i Raffaele Pinto (professor de la Universitat de Barcelona). Els participants es referiren a les quatre facetes bàsiques de l'obra literària sagarriana. Jordi Malé parlà de poesia. Féu un recorregut detallat —amb ajut de les *Memòries* del mateix Sagarra— pels anys d'estricta formació. I es remuntà fins a les composicions escrites als vuit anys d'edat. Malé demostrà que en aquesta etapa —que ell qualificà de prehistòrica— detectem molts dels elements que caracteritzaran posteriorment la poètica de l'autor. Carme Arnau se centrà en la prosa. De fet se cenyí a una lectura força clàssica de la novel·la *Vida privada* (1932) i analitzà, a partir del text, alguns aspectes estilístics de la prosa sagarriana. L'aportació més interessant fou la relació que establí, a partir d'alguns recursos retòrics, entre Sagarra i certs elements de l'expressionisme. Miquel M. Gibert abordà el gènere teatral. Caracteritzà el model de teatre poètic sagarrià, incloent les influències i els recursos tècnics. També féu veure com molts d'aquests recursos queden en funció de la voluntat de fidelitzar un determinat públic: el seu públic. Entrà també en els intents de canvi del Sagarra de la postguerra, amb atenció especial per a *Galatea* (1948). La darrera intervenció, la de Raffaele Pinto, se centrà en el Sagarra traductor i, més concretament, en la traducció de la *Divina comèdia* de Dante. En parlà —així ho justificà d'entrada— més com a coneixedor de la figura de Dante que no pas de la de Sagarra. En la seva intervenció féu veure com, en quinze anys de treball, el traductor fou capaç d'oferir una versió d'una prodigiosa fidelitat, però al mateix temps adequada a un llenguatge planer i perfectament comprensible (molt més que l'original, en el fons). La gran virtut de Sagarra, doncs, és la de saber-nos oferir una *Divina comèdia* perfectament llegidora.

A la tarda es repetí el mateix format. Primer es va fer una conferència, aquest cop a càrrec de Josep M. Casasús, professor de la Universitat Pompeu Fabra. Hi analitzà la vessant de l'escriptor com a articulista. I ho féu distingint d'una banda les diferents etapes de la seva trajectòria i, de l'altra, alguns dels registres de la seva prosa. Destacà també alguns articles concrets i en féu l'anàlisi corresponent. Després de la conferència hi hagué una segona taula rodona, aquest cop sobre l'articulisme de Sagarra, moderada per Narcís Garolera i amb intervencions de Josep M. Espinàs

(escriptor i articulista), Anton M. Espadaler (professor de la Universitat de Barcelona) i Carles Singla (professor de la Universitat Pompeu Fabra). Havia de participar-hi també un altre articulista i escriptor (Valentí Puig), però finalment no fou possible la seva assistència. Josep M. Espinàs, a més d'explicar la seva opinió personal sobre la feina d'articulista a la premsa diària, va destacar la capacitat de Sagarra com a prosista (un terme segons ell molt més vàlid que no pas el d'articulista). Se'n va declarar un admirador, especialment per un aspecte: la capacitat de precisió. Espadaler fixà l'atenció en *La ruta blava* i, per tant, en l'anomenada narrativa de viatges. Segons ell —i en detriment del que apunten les lectures més canòniques— *La ruta blava* no respon a un desig de primitivisme ni està relacionat amb la idea de fugida. El llibre no és més que una continuació del periodisme que feia Sagarra a *Mirador*, amb les mateixes característiques però en un context diferent. Per la seva banda, Carles Singla va fer un repàs als articles de Sagarra a *Mirador* entre 1929 i 1936, amb atenció especial, és clar, als de la sèrie «L'aperitiu», que són la gran majoria dels que podem trobar-hi. N'analitzà la diversitat temàtica i anà desenvolupant alguns d'aquests temes, amb atenció especial als que tenen repercussió literària.

Esperem que els textos de la jornada es publiquin ben aviat. Constitueixen una bona aportació, potser no tant al coneixement aprofundit de la producció de Sagarra, però sí a la valoració de la seva obra i de la recepció que té i ha tingut. L'Institut d'Estudis Catalans tenia el deure de commemorar en un acte acadèmic com aquest el cinquantenari de la mort de qui fou, a més d'un gran escriptor, membre de la Secció Filològica i president durant un temps de la institució. Mentrestant, tots els qui no van poder assistir en directe a la Jornada, tenen la possibilitat de visionar-ne les sessions a la videoteca de l'IEC (<http://videoteca.iec.cat>). Val molt la pena de fer-ho.

Jaume AULET
Universitat Autònoma de Barcelona

Celebració del Centenari de la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans a València i Alcoi (20 i 21 d'octubre de 2011). — Al llarg de l'any 2011 van ser commemorats els primers cent anys de la Secció Filològica (1911-2011) amb una munió d'actes repartits per tots els països de llengua catalana. L'itinerari per les capitals dels tres grans territoris de la *catalanofonia* es va encetar a Palma, amb un acte institucional al Teatre Principal, acollit pel Govern Balear (4 d'abril), va continuar a Barcelona, en una sessió solemne al Palau de la Generalitat de Catalunya (14 d'abril), i es va cloure a València el 20 d'octubre, en una jornada a la Universitat de València que va servir també d'homenatge a Manuel Sanchis Guarner, primer membre valencià de la Secció Filològica i amb la «mateixa edat» que la institució acadèmica que l'incorporava l'any 1961.

Ambdós centenaris van ser l'oportunitat perquè s'hi aplegassen l'Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana i el Departament de Filologia Catalana de la Universitat de València, tots dos fundats pel mateix Sanchis Guarner, per a organitzar al cap i casal de l'antic Regne de València un acte commemoratiu amb la Secció Filològica, que s'hi traslladà en ple amb tal motiu. La jornada va consistir en dues taules redones i una conferència que van tenir lloc el matí del 20 d'octubre a la sala d'actes de la Facultat de Filologia de la Universitat de València. La primera taula redona, presentada per Miquel Nicolás, es va dedicar a recordar els aspectes fonamentals de la biografia cívica de Sanchis Guarner a través de les intervencions de Santi Cortés, Alfons Llorenç i Rosana Cantavella. Entre tots tres van aconseguir emocionar l'auditori en recordar el sofriment que van causar a Sanchis Guarner les pròpies conviccions republicanes i valencianistes. Les primeres, durant la dictadura franquista, van comportar el seu empresonament i el desterrament posterior; quant al seu valencianisme, malgrat la moderació que sempre el va caracteritzar (o precisament per això), li va suposar, ja en la transició a la democràcia, l'agressió *moral* de la classe dirigent valenciana (UCD)